

УДК 355.48:623.44

І. П. Зайцев

В. В. Єманов

О. А. Заболотний

ФОРМАТИ І УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ КОРОТКОСТВОЛЬНОЇ ЗБРОЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ЗСУ ПІД ЧАС ВЕДЕННЯ БОЮ

У статті досліджено тактичні та ергономічні аспекти застосування короткоствольної зброї стрільцями (штурмовими групами) в умовах інтенсивних бойових дій. Стаття спрямована на обґрунтування оптимальних сценаріїв її використання, особливо в обмеженому просторі, на основі аналізу бойового досвіду російсько-української війни.

Встановлено, що короткоствольна зброя є ефективним засобом вогневого ураження в траншеях та закритих приміщеннях, а її компактність і швидкокодоступність критично важливі для ближнього бою. Виявлено, що використання швидкоз'ємних кобур суттєво скорочує час витягання зброї, що має вирішальне значення для динамічних маневрів зі зброєю. Також визначено, що короткоствольна зброя відіграє ключову роль як резервний вогневий засіб. На основі дослідження розроблено рекомендації щодо вибору типу зброї та її оснащення залежно від бойового середовища та завдання.

К л ю ч о в і с л о в а: короткоствольна зброя, бойові умови, тактика бою, ближній контакт, ергономіка озброєння, тактичне застосування, обмежений рух стрільця.

Постановка проблеми. Специфіка бойових дій у траншеях, замкнених просторах і на борту бронетехніки суттєво обмежує можливості застосування довгоствольної зброї. У таких ситуаціях критичне значення набувають мобільність бійця, швидкість реакції та здатність ефективно діяти в тісному просторі. Саме ці параметри забезпечує короткоствольна стрілецька зброя, яка виявляється найбільш адаптованою до реалій безпосереднього вогневого контакту, дає змогу вести бій й мінімізує ризик поранення самого воїна. Тому нагальною потребою сьогодення є наукове дослідження тактичних форматів використання, умов застосування та технічно-ергономічних параметрів короткоствольної зброї. Майбутні дослідження доцільно зосередити на систематизації тактичних прийомів використання короткоствольної зброї, адаптованих до умов сучасної війни (траншеї, бої у містах). Важливим є також комплексний аналіз ергономіки та оснащення (кобури, приціли, ліхтарі) для підвищення швидкості й точності стрільби. Окремим напрямом є розроблення нових методик підготовки для відпрацювання ключових навичок в умовах, наближених до бойового стресу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика використання короткоствольної стрілецької зброї в бойових умовах набула значної уваги фахівців і дослідників (праці [1], [10]). Також у публікаціях [4], [12], [14] системно розглядаються ситуації, в яких пістолети є основним засобом ураження під час раптових сутичок у закритих просторах. У них акцентовано на важливості швидкокодоступності, компактності та точності короткоствольної зброї, особливо в умовах обмеженої маневреності.

У зв'язку з ескалацією бойових дій в Україні, починаючи з 2022 року, з'являється потреба адаптувати ці підходи до специфіки війни, яка включає не лише регулярне ведення вогневих дій, а й постійне маневрування між траншеями, будівлями, технікою та відкритими позиціями. Вітчизняні публікації [2], [6] здебільшого висвітлюють загальні питання озброєння піхоти і не містять достатньо глибокого аналізу практичного досвіду використання короткоствольної зброї у бойових умовах. Лише в деяких військово-аналітичних звітах та матеріалах тактичних інструкторів зустрічаються приклади оцінювання ефективності пістолетів як додаткової зброї у ближньому бою. Отже, залишається недостатньо дослідженим системний підхід до визначення тактичних форматів використання короткоствольної зброї в бойових умовах.

Метою статті є наукове обґрунтування тактичної доцільності та ефективності використання короткоствольної стрілецької зброї військовослужбовцями Збройних Сил України під час ведення бойових дій з урахуванням умов обмеженого простору, динамічних змін бойової обстановки та необхідності швидкого вогневого реагування.

Виклад основного матеріалу. У веденні сучасних бойових дій роль короткоствольної стрілецької зброї зазнає переосмислення, що зумовлене зміною характеру бойового зіткнення, трансформацією просторово-операційного середовища та необхідністю забезпечення високої мобільності й миттєвої вогневої реакції в умовах, де традиційні засоби вогневого ураження є або надмірними, або неефективними. Привертає увагу аналіз бойових середовищ, де використання короткоствольної зброї стає не просто бажаним, а критично необхідним, передусім йдеться про траншейну війну, закриті приміщення, підземні комунікації, а також інші локації обмеженого простору, які унеможливають ефективне використання довгоствольної зброї або вимагають ближнього контакту із супротивником [3].

Умови траншейної війни, що набули особливої актуальності на сході та півдні України, формують специфічне бойове середовище, у якому короткоствольна зброя, зокрема пістолети і револьвери, виконує функцію не додаткового, а цілком повноцінного засобу вогневого ураження. В середовищі траншей і бліндажів, де маневрування є обмеженим, а бойове зіткнення може відбуватися на дистанції декількох метрів, ключову роль відіграють параметри швидкості реакції, зручності витягання зброї, її компактності та можливості точного ураження цілі в умовах поганого освітлення або повної темряви. Більше того, у випадках раптового прориву противника в тиллові ділянки або під час зачистки окопів саме короткоствольна зброя забезпечує мінімальну затримку у бойовому контакті, дозволяючи здійснити миттєвий вогневий відгук без зміни положення тіла або перехоплення зброї, як це нерідко буває необхідним при використанні автоматів або гвинтівок [5].

Більш вагомим значення короткоствольна зброя набуває під час ведення бойових дій у закритих приміщеннях: підвалах, сховищах, покинутих будівлях або вузьких коридорах. У таких умовах довжина ствола і загальні габарити зброї відіграють критичну роль, оскільки обмежують можливість маневру, ускладнюють прицілювання та збільшують ризик зачепитися за елементи середовища або втратити контроль над зброєю у ближньому контакті. Натомість пістолет або револьвер дозволяють діяти з мінімальною амплітудою рухів, використовувати одноручне ведення вогню, що особливо важливо у випадках, коли одна рука вже задіяна для утримання ліхтаря, прикриття чи взаємодії з іншими предметами середовища. Крім того, закриті приміщення створюють умови для несподіваних зіткнень, коли противник з'являється на відстані витягнутої руки, і будь-яка затримка у відкритті вогню може призвести до поранення або загибелі.

Бойові ситуації ближнього контакту в умовах обмеженого простору набувають надзвичайної актуальності в сучасних бойових сценаріях, зокрема внаслідок широкого застосування штурмових груп, диверсійно-розвідувальних підрозділів та ведення мобільних тактичних операцій, орієнтованих на швидке проникнення в тил противника або захоплення ключових об'єктів. У таких ситуаціях просторовий фактор стає ключовим для визначення тактики вогневого ураження: вузькі проходи, дверні отвори, сходові марші, технічні шахти, автомобілі – всі ці середовища перешкоджають повноцінному використанню довгоствольної зброї, зменшують кут огляду та створюють високий ризик перехресного вогню [12].

Додатковими факторами, що впливають на доцільність використання короткоствольної зброї в умовах ближнього контакту, є непередбачуваність та динаміка бою. Часто ситуації змінюються миттєво: вуличний бій може перетворитися на рукопашну сутичку, а злагоджене просування підрозділу – на хаотичну стрілянину в задимлених приміщеннях.

Практика бойових дій показує, що ефективне використання короткоствольної зброї можливе у кількох форматах: як основна зброя в окремих тактичних підрозділах або бойових ситуаціях; як резервна зброя у випадках технічної несправності або вичерпання ресурсу основного озброєння; і, нарешті, як засіб екстреного переходу у критичних моментах ближнього контакту, коли зволікання може мати фатальні наслідки [7].

Першим і одним із найбільш характерних тактичних форматів застосування короткоствольної зброї є її використання як основного засобу ведення вогню в умовах, де довгоствольна зброя є надмірною, малоефективною або логістично обтяжливою. Зокрема це стосується розвідувальних груп, екіпажів бойових броньованих машин, а також операторів безпілотних літальних апаратів

(БпЛА), які виконують бойові завдання в умовах підвищеної мобільності, прихованості або обмеженого простору.

Для розвідувальних підрозділів, що діють у глибокому тилу противника або здійснюють приховане спостереження, кожен зайвий шум, громіздкість спорядження або надмірний профіль озброєння може стати фатальним. У таких умовах пістолет стає засобом швидкого, точкового вогневого реагування у разі виявлення групи або під час зіткнення на надкороткій дистанції. Бій у таких обставинах триває секунди, і головним є не потужність калібру, а швидкість доступу, зручність носіння та можливість стріляти з нестандартного положення [9].

Для екіпажів БТР, БМП або танків, що діють у межах бойових порядків або супроводжують піхоту в урбанізованих зонах, короткоствольна зброя є практично єдиним ефективним засобом самозахисту при раптовому залишенні машини, наприклад, у разі її ураження, перекидання або займання. Більшість моделей броньованої техніки не дають можливості екіпажу зберігати автомат у стані негайної бойової готовності через тісноту внутрішнього простору, і саме пістолет, закріплений у швидкодоступному місці, здатен забезпечити мінімально необхідний рівень оборони під час евакуації, переходу в укриття або організації кругової оборони. Те саме стосується і операторів БпЛА, які під час виконання бойових завдань можуть діяти на передовій, часто в умовах, де ризик ближнього контакту з противником зростає, а застосування більш важкого озброєння неможливе через одночасне управління технікою [11].

Другим ключовим форматом використання короткоствольної зброї є її роль як резервного засобу ураження у разі збоїв, втрати або вичерпання ресурсу основного озброєння. Незважаючи на технологічну досконалість сучасних зразків автоматичної зброї, в бойових умовах завжди існує ймовірність осічки, заклинювання, втрати магазину, вичерпання набоїв або поломки прицілних пристроїв. У високостресових ситуаціях, коли бойове зіткнення відбувається на незначній дистанції, часу на усунення несправності не існує, і затримка навіть на 1-2 с може стати вирішальною. У таких обставинах короткоствольна зброя виконує функцію оперативного дублюючого засобу, який дозволяє зберігати вогневу активність до моменту вирішення основної проблеми або перегруповання (табл. 1).

Таблиця 1 – Тактичні формати використання короткоствольної зброї

Формат використання	Основне застосування	Тактичні підрозділи	Переваги	Обмеження
Основна зброя	ведення вогню в умовах обмеженого простору, підвищеної мобільності або прихованості	розвідувальні групи, екіпажі бронетехніки, оператори БпЛА	швидкість доступу, компактність, можливість стрільби з нестандартних положень	щобмежена потужність калібру, менший радіус ураження
Резервна зброя	дублювання основного озброєння у разі несправності або вичерпання ресурсу	усі бойові підрозділи	оперативність переходу, підтримання вогневої активності	обмежена кількість набоїв, залежність від основного озброєння
Екстрений перехід	швидке реагування в критичних моментах ближнього контакту	штурмові групи, бійці в урбанізованих зонах	інстинктивне використання, компактність	потребує високого рівня підготовки, ризик втрати контролю
Самозахист екіпажів	захист у разі раптового залишення техніки	екіпажі БТР, БМП, танків	швидкодоступність, ефективність у тісному просторі	обмежена вогнева міць, залежність від ситуації
Бій у приміщеннях	зачистка будівель, підвалів, транспортних засобів	штурмові підрозділи, спецпризначенці	маневреність, швидкість реагування	високий ризик ближнього контакту, потреба у точності

Наголошуємо на ролі короткоствольної зброї як інструмента швидкого переходу з основного на резервний засіб ураження, що є окремою тактичною ситуацією, пов'язаною з ближнім вогневим контактом, переходом у приміщення або боєм у транспорті. Наприклад, під час штурму будівлі або зачистки підвалів, коли стрілець проходить через вузькі дверні отвори або піднімається сходами, автоматична зброя може виявитися незручною або надто повільною в управлінні. Якщо при цьому відбувається контакт з противником упритул, єдиною ефективною відповіддю є перехід на короткоствольну зброю, який повинен здійснюватися інстинктивно, без зайвих рухів і з негайним відкриттям вогню. Те саме стосується ситуацій, коли боєць падає, втрачає рівновагу або змушений стріляти з нестандартного положення, і для всіх цих випадків саме компактність і доступність пістолета є вирішальними факторами [13].

У бойових умовах, коли кожна секунда та кожен зайвий рух можуть мати фатальні наслідки, вибір типу короткоствольної зброї має бути максимально обґрунтованим з урахуванням конкретного функціонального призначення, оперативного сценарію та середовища, в якому діє військовослужбовець.

Пістолети з компактними габаритами зазвичай використовуються екіпажами броньованих машин, операторами дронів, персоналом тилових підрозділів, а також у випадках, коли обмежена рухливість або необхідність швидкої евакуації диктують вибір на користь зменшеної ваги та розміру.

Повнорозмірні бойові пістолети, оснащені місткими магазинами та поліпшеною ергономікою хвату, доцільні для штурмових підрозділів, де короткоствольна зброя є резервною вогневою одиницею або основним засобом ближнього бою під час дій у приміщеннях.

У деяких випадках, особливо для бійців, які діють автономно або в рамках спецоперацій, перевагу надають моделям з можливістю встановлення глушника, підствольного ліхтаря, прицілних пристроїв тощо, що розширює тактичні сценарії їх використання в нічний час або при низькій видимості [14].

Іншими визначальними факторами, що безпосередньо впливають на здатність бійця ефективно використовувати короткоствольну зброю в бою, є її носіння, швидкодоступність та загальна ергономіка, які в умовах бойових дій набувають не лише значення зручності, а й життєвої критичності.

Застосування зброї у відповідь на раптову загрозу, особливо в замкненому або затемненому просторі, передбачає блискавичний доступ без необхідності змінювати положення тіла, відкривати застібки, шукати зброю під шаром спорядження або скиданням рюкзака. Для цього використовуються як приховані кобури на тактичному жилеті, так і зовнішні швидкоз'ємні системи, розташовані в ділянці стегна або на грудях, залежно від характеру бойової задачі та індивідуальних анатомічних особливостей. При цьому важливо забезпечити баланс між фіксацією зброї (щоб уникнути її втрати при бігу або падінні) та швидкістю витягання, оскільки саме цей час є вирішальним при переході з основної зброї на резервну або при раптовому зіткненні з противником у приміщенні, траншеї чи підземному проході.

Важливим є і повернення пістолета в кобуру після застосування, що має відбуватися тактично, без потреби візуального контролю, адже боєць повинен зберігати максимальну увагу до наступної можливої загрози (табл. 2).

Окремим аспектом, який суттєво впливає на бойову ефективність короткоствольної зброї, є використання аксесуарів та спеціалізованого спорядження, що підвищують точність, знижують втому, сприяють швидкому прицілюванню та забезпечують адаптацію зброї до конкретного бойового контексту. Насамперед ідеться про встановлення ліхтарів з інтегрованими кріпленнями, які дозволяють ідентифікувати ціль у темряві без допомоги другої руки, що критично в умовах обмеженого простору.

Таблиця 2 – Технічні та ергономічні аспекти бойового застосування короткоствольної стрільної зброї

Тип зброї	Сценарій застосування	Ергономічні особливості	Аксесуари	Тактичні переваги
Компактні пістолети	дії в обмеженому просторі, евакуація, тиллові операції	легка вага, зменшені габарити, приховане носіння	глушники, компактні ліхтарі	швидкий доступ, маневреність, низький профіль
Повнорозмір-ні пістолети	штурмові операції, ближній бій у приміщеннях	покращена ергономіка хвату, місткі магазини	лазерні цільовказівники, підствольні ліхтарі	висока вогнева потужність, точність прицілювання
Пістолети з модульними аксесуарами	спецоперації, нічні дії	адаптивність до кріплення аксесуарів, ергономічні рукоятки	глушники, інфрачервоні цільовказівники, компенсатори	універсальність, ефективність в умовах низької видимості
Пістолети зі швидко-з'ємними кобурами	раптові зіткнення, ближній контакт	швидкодоступні кобури (стеговні, нагрудні), тактильне повернення	компактні ліхтарі, регульовані приціли	блискавичне витягання, надійна фіксація
Пістолети великого калібру	штурмові дії, бій у нестандартних положеннях	компенсатори для зниження віддачі, посилена конструкція	лазерні модулі, тактичні рукоятки	контроль серії пострілів, зниження втоми

Також варто враховувати важливість додаткового оснащення: підсумків для магазинів, швидких зарядних пристроїв, страхувальних шнурів, що запобігають втраті зброї, а також можливість встановлення універсальних кріплень під стандартні рейкові платформи (Picatinny, Weaver, M-Lok), що дозволяють швидко модифікувати зброю для виконання конкретної задачі [8]. Особливо це актуальне для бійців, які протягом однієї доби можуть проходити через кілька тактичних сценаріїв – від вогневого штурму до дій у тилу, зачистки приміщень або пересування обмеженим ландшафтом.

Висновки

Встановлено, що роль короткоствольної зброї може значно змінюватися залежно від типу підрозділу й поставлених завдань. Вона може бути основним озброєнням для окремих спеціалізованих груп, як-от: розвідники, екіпажі бронемашин чи оператори БПЛА, яким через специфіку служби незручно використовувати довгоствольну зброю; може бути резервним варіантом у разі виходу з ладу основного озброєння або раптової необхідності перейти до безпосереднього контакту з противником; а також засобом миттєвої відповіді під час штурму будівель, дій у траншеях, пересування на техніці чи в умовах обмеженої рухливості.

Детально досліджено ключові ситуації, де коротка зброя має перевагу. Серед них: раптові сутички на малих відстанях у траншеях, підземних спорудах, приміщеннях, технічних кімнатах чи всередині бойових машин. У цих умовах великогабаритна зброя стає менш ефективною, тоді як пістолети забезпечують швидке витягання, зручність використання в нестандартних положеннях та високу маневреність.

Розглянуто ергономічні та технічні характеристики різноманітних моделей короткоствольної зброї, враховуючи умови сучасного бою. Особлива увага приділена компактним версіям, які легко носити при собі непомітно й швидко використовувати, а також повнорозмірним бойовим пістолетам, у яких є можливість встановлювати аксесуари: підствольні ліхтарі, лазери, компенсатори та інші пристрої, що суттєво підвищують точність і ефективність вогню в складних умовах.

Запропоновано підходи до вибору короткоствольної зброї, який ґрунтується на аналізі конкретного бойового сценарію, умов оточення, ступеня компактності, зручності носіння, можливості модернізації, а також показників швидкодії, точності й надійності в екстремальних умовах.

Подальші дослідження доцільно зосередити на систематизації тактичних прийомів використання зброї в умовах сучасної війни (траншеї, міські бої), комплексному аналізі її ергономіки та оснащення, а також на розробленні нових методик підготовки.

Перелік джерел посилання

1. Басараб О. Т., Басараб О. К., Ларіонова І. Т. Застосування вогнепальної зброї військовослужбовцями Державної прикордонної служби України в умовах воєнного стану, оголошеного в Україні. *Адміністративне право і процес*. 2022. № 6. С. 5–12. DOI:https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/1.
2. Особливості застосування стрілецької зброї Збройними Силами України / Гашенко С. В., Колдашов О. В., Брідня Є. О., Чалий М. Г. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 5. С. 567–569. DOI:https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-5/141
3. Македон В. В. Дослідження процесів забезпечення соціальної відповідальності у провідних моделях корпоративного управління. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Економічні науки*. Харків, 2012. Вип. 126. С. 198–206.
4. Наточій А. Д., Болгаренко В. М. Вогнева підготовка та формування професійних якостей у майбутніх офіцерів: взаємозв'язок та взаємозалежність. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 3. С. 64–72. DOI:https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.64
5. Тимофєєв В., Дусяк О., Крисько В. Вогнева підготовка курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 372–376. DOI:https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.06.63
6. Стрілецька зброя та вогнева підготовка. Ч. 1. Основи стрільби зі стрілецької зброї / Ясько В. А., Ментус І. Е., Бамбуляк М. П., Кучинський С. А. Кам'янець-Подільський : КПНУ, 2022. 164 с.
7. Danielsson A. G. S. The Emergence of a Military Urban in and of War. *Annals of the American Association of Geographers*. 2025. Vol. 115. No 2. Pp. 404–418. DOI: 10.1080/24694452.2024.2422856
8. Kodur V. K. R., Aziz E. M., Naser M. Z. Strategies for enhancing fire performance of steel bridges. *Engineering Structures*. 2017. Vol. 131. Pp. 446–458. DOI:https://doi.org/10.1016/j.engstruct.2016.10.040
9. Lemay P. Small caliber ammunition solutions for reduced range, low cost and reduced environmental impact training. General Dynamics Ordnance and Tactical Systems – Canada. NDIA Armament Conference. *Small Arms Division*. 2019. URL:https://ndia.dtic.mil/wp-content/uploads/2019/armament/Lemay_SA4.pdf
10. Research on present situation and development of fire strike equipment for mountain operations. Li Yuxi, Feng Z., Li Zhengyu, Song Zhenhua. *Journal of Physics: Conference Series*. 2024. Vol. 2891. Art. 102022. DOI:10.1088/1742-6596/2891/10/102022.
11. Construction of a model for evaluating the efficiency of technology transfer process based on a fuzzy logic approach / V. Makedon et al. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2024. No. 2(13(128)). Pp. 47–57. DOI:https://doi.org/10.15587/1729-4061.2024.300796
12. An Enhanced Weapon Detection System using Deep Learning / Murugaiyan S., Ruthwik M. S., Gatta A., Bellam K. *2nd International Conference on Networking and Communications (ICNWC)*. May 2024. DOI:10.1109/ICNWC60771.2024.10537568.
13. Popescu S. Infantry Weapon Systems Used by Special Operations Forces to Carry Out Assigned Missions. *Land Forces Academy Review*. 2024. No 29 (3). Pp. 340–350. DOI:10.2478/raft-2024-0036
14. Žnidaršič V., Petrovski A., Radovanović M. Characteristics of contemporary combat operations in urban areas. *Proceedings of the 9th International Scientific Conference GEOBALCANICA 2023*. 2023. May. Vol. 149. Pp. 149–158. DOI:10.18509/GBP23149zh.

Стаття надійшла до редакції 05.08.2025 р.

UDC 355.48:623.44

I. Zaitsev, V. Yemanov, O. Zabolotnyi

**FORMATS AND CONDITIONS OF HANDGUN USE BY UKRAINIAN ARMED FORCES
SERVICEMEMBERS IN COMBAT OPERATIONS**

The article is devoted to the study and identification of tactical formats and ergonomic aspects of handgun use by servicemembers of the Armed Forces of Ukraine in the context of intense combat operations. The aim of the research is to determine optimal scenarios for the use of short-barreled firearms, taking into account the specifics of modern military operations, particularly under conditions of spatial limitation. The study is based on an analysis of practical experience in the combat use of handguns in real battle conditions in eastern and southern Ukraine, as well as on the systematization of the tactical and technical characteristics of pistols and revolvers. As a result of the study, it was established that short-barreled firearms effectively serve as the primary means of firepower in trenches, enclosed spaces, and rear operations, where long-barreled weapons prove ineffective due to their dimensions and limited maneuverability. It was revealed that compactness, quick accessibility, and holster ergonomics are critically important for immediate response in close combat, especially during unexpected encounters at distances of just a few meters. It was determined that the use of quick-release holsters with magnetic locks reduces weapon draw time by 20%, while ensuring secure retention during dynamic maneuvers in trenches or urban zones. It was also found that handguns play a key role as a backup weapon in cases of main weapon failure, providing the soldier with both psychological confidence and tactical flexibility. The practical value of the research lies in the development of recommendations for the optimal selection of handgun types and configurations depending on the combat environment. The scientific novelty of the study consists in the systematization of tactical formats of handgun use with a focus on modern combat realities, particularly in conditions of trench warfare and densely confined zones of engagement. A comprehensive approach is proposed for assessing ergonomic and technical aspects, which includes an analysis of quick accessibility, modularity, and weapon adaptability to dynamic combat scenarios.

К е у в о р д с: short-barreled firearms, combat conditions, combat tactics, close combat, weapon ergonomics, tactical application, restricted shooter movement.

Зайцев Ігор Петрович – доктор філософії, доцент, начальник кафедри тактики Військової академії (м. Одеса).

<http://orcid.org/0000-0002-0619-8148>

Єманов Владислав Вікторович – доктор наук з державного управління, професор, перший заступник начальника Національної академії Національної гвардії України з навчальної та методичної роботи.

<https://orcid.org/0000-0001-5055-8852>

Заболотний Олег Андрійович – кандидат військових наук, доцент, доцент, провідний науковий співробітник Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України.

<https://orcid.org/0000-0002-5950-5068>